

KORRALDUS

31.01.2025 nr DM-127124-18

Aktsiaseltsi PÄRNU VESI lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmine

1. OTSUS

Lähtudes aktsiaseltsi PÄRNU VESI 04.10.2024 esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kavast, võttes aluseks atmosfääriõhu kaitse seaduse (edaspidi *AÕKS*) § 70 ja § 71 ja haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 40 otsustan:

1.1. Kiita heaks aktsiaseltsi PÄRNU VESI (registrikood 10120395; aadress Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Vingi tn 13, 80013; edaspidi ka *ettevõte*) lõhnaaine esinemise vähendamise kava.

1.2. Seada aktsiaseltsile PÄRNU VESI järgmised tingimused:

1.2.1. Kohustada aktsiaseltsi PÄRNU VESI rakendama kõiki lõhnaaine esinemise vähendamise kavas toodud meetmeid (meetmed 1 – 4 ehk alternatiiv B).

1.2.2. Meetme nr 4 rakendamisel tuleb täielikult kinni katta mõlemad setitamiseks kasutusse jäävad eelsetid.

1.2.3. Ettevõttel tuleb koguda ja säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (nt tuule suund ja kiirus, purgitava reovee kogus, saaste- ja lõhnaainete seireandmed, lõhnaäiringute vältimiseks rakendatud meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmete alusel peab olema võimalik hinnata, kas ettevõte on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnaäiringu vähendamiseks või vältimiseks.

1.2.4. Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi tingimusi (*AÕKS* § 72 lg 2) või tunnistada kehtetuks lõhnakava heakskiitmise otsus (*HMS* § 64), kui aktsiaseltsi PÄRNU VESI esitatud lõhnakavas ettenähtud meetmed on ebapiisavad, st esineb lõhnaaine häiringutaseme ületamist ja esitatakse jätkuvalt lõhnakaebusi.

1.2.5. Ettevõte esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi KOTKAS) "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil lõhnakavaga kavandatud tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Lõhnakaebuste korral tuleb olla valmis esitama andmed kaebuse päeval toimunud tegevuse ja kasutuselevõetud meetmete kohta.

1.2.6. Aktsiaselts PÄRNU VESI peab esitama Keskkonnaametile hinnangu käitise tegevuse

õhusaasteloa kohustuse olemasolu kohta hiljemalt 01.04.2025. Saasteainete heitkoguste hinnang peab sisaldama kasutatavat arvutusmetoodikat, saasteainete heitkoguste arvutuskäiku ning saasteainete aastaseid heitkoguseid kõikidest käitise heiteallikatest kokku. Juhul kui õhusaasteluba on kohustuslik, tuleb esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 01.08.2025 esitada nõuetele vastav ja täidetud õhu eriosaga keskkonnanõude taotlus koos LHK projektiga.

1.3. Korraldus jõustub aktsiaseltsile PÄRNU VESI teatavaks tegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Käitise andmed

Aktsiaselts PÄRNU VESI (registrikood 10120395; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Vingi tn 13, 80013) omab tähtajatu kehtivusega keskkonnanõude nr L.VV/329083, mis reguleerib vee erikasutust sh Pärnu Mõrra reoveepuhastusjaamas (edaspidi ka *käitis*). Mõrra reoveepuhastusjaam asub Pärnu maakonnas Pärnu linnas Pärnu linnas Kaubasadama tee 10 ja Papsaare külas Kaubasadama tee 12 kõrvuti asuvatel kinnistutel (katastritunnused: 62501:043:0003 ja 15904:003:1921). Kinnistute pindala kokku ~9,7 ha ning kinnistute sihtotstarve on 100% jäätmeohutuse maa.

Vastavalt äriregistrile on aktsiaseltsi PÄRNU VESI põhitegevusala Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori (EMTAK 2008) koodi nr 37001 alusel kanalisatsiooni ja heitveekäitlus. Lisategevusalaks on veekogumine, -töötlus ja -varustus (EMTAKi kood 36001). Aktsiaseltsi PÄRNU VESI eesmärgiks on klientide varustamine joogiveega ning reovee ärajuhtimine ja puhastamine Pärnumaal. Mõrra reoveepuhastusse juhitakse torustike kaudu Pärnu linna, osavaldade ja lähivaldade reo- ning sademevesi.

Reoveepuhastusprotsess koosneb mehaanilisest puhastusest (lahustumatute võõraste eemaldamine), bioloogilisest puhastusest (orgaanilise aine eemaldamine mikroorganismide abil), keemilisest puhastusest (keemiline fosforiärastus) ning settekäitlusest (reoveesestest vee eemaldamine). Reoveepuhastusjaamas ei toimu reoveesete kompostimist ning tahendatud sete veetakse kinnistult konteinerite täitumisel ära. Reoveepuhastusjaama on rajatud purgla, kuhu purgitakse teistest piirkondadest pärinevat reovett.

Heitvesi juhitakse 3,5 kilomeetrise merelasu kaudu 5 meetri sügavusele merre (Pärnu lahte). Kinnistul paiknevad liivapüünised, eelsetitid, aerotankid, järelsetitid ja mudatihendusbaasid on lahtised ning välisõhuga kokkupuutuvad rajatised/pindallikad. Reovee mehaanilise puhastuse võred ja liivaseparaator ning mudatihendamise ja puhastamise etapid toimuvad hoones sees.

Reoveepuhastusjaama piirinaabriteks olevate kinnistute maakasutuse sihtotstarveteks on üldkasutatavad maad, maatulundusmaad ja transpordimaad. Lähim 100% elamumaa sihtotstarbega kinnistupiir paikneb lähimast potentsiaalsest reoveepuhasti lõhnatekke allikast ~140 m kaugusel ning 80% tootmismaa, 20% elamumaa sihtotstarbega kinnistupiir paikneb ~125 m kaugusel põhja suunas. Valdav osa elamumaasid paikneb kirde ja ida suunas.

2.2. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava vajalikkus ja menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaameti järelevalveosakonna Pärnumaa büroole on laekunud mitmeid kaebusi lõhnaaine levimise kohta Pärnu linnas asuva aktsiaseltsi PÄRNU VESI Mõrra reoveepuhasti lähiümbruses. AÕKS § 67 sätestab, et ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine (edaspidi *lõhnaaine*) käesoleva seaduse tähenduses on välisõhku väljutatav aine või ainete segu, mis võib tekitada soovimatut lõhnataju. Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 81 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“ § 4 lg 3 sätestas, et Keskkonnaamet võib enne eksperdirühma kokkukutsumise otsuse tegemist esitada heiteallika valdajale ettepaneku koostada vabatahtlikult lõhnaaine esinemise vähendamise kava. Tulenevalt eeltoodust tegi Keskkonnaamet aktsiaseltsile PÄRNU VESI ettepaneku koostada lõhnaaine vähendamise tegevuskava (edaspidi *lõhnakava*) (14.10.2022 dokument nr 15-5/22/20212). Lõhnakava peab vastama AÕKS § 70 lg 4 toodud nõuetele.

Aktsiaselts PÄRNU VESI esitas 01.12.2023 Keskkonnaametile lõhnaaine vähendamise kava, mis registreeriti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) dokumendina nr DM-127124-1. Keskkonnaamet kontrollis lõhnakava vastavust AÕKS § 70 nõuetele ning leidis täiendamist vajavaid asjaolusid. Lõhnakava viimane versioon on registreeritud KOTKAS 02.01.2025 dokumendina nr DM-127124-16.

Keskkonnaamet edastas lõhnakava 10.10.2024 kirjaga nr DM-127124-14 Pärnu Linnavalitsusele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (AÕKS § 71 lg 2). Omavalitsus arvamusi/ettepanekuid ei esitanud.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused lõhnakava heakskiitmisel

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava peab vastama AÕKS § 70 lg 4 sätestatud nõuetele. Lõhnakava meetmed peavad olema efektiivsed ja piisavad tagamaks, et lõhnaaine väljutamisel ei ületata lõhnaaine esinemise häiringutasemeid (AÕKS § 70 lg 5).

Mõrra reoveepuhastusjaamas on lõhnaainete esinemise ja leviku vähendamiseks juba varasemast paigaldatud erinevatele hoonetele järgnevad õhupuhastusseadmed:

- võrehoone – aktiivsöefilter (aktiivsütt vahetatakse 2 korda aastas);
- liivaseparaatorite ruum – kottfilter;
- purgla – ionisaator (ei ole teostatud hooldust) ja osonaator (ei ole töökorras);
- tahendushoone – kottfiltrid.

Käesoleval ajal paigaldatud õhupuhastussüsteemid töötavad aga ebaefektiivselt ning vajavad süsteemide ülevaatamist ja täiendamist. Võrehoone sissevoolukambri katteplekid on korrodeerunud ning nende avade kaudu võib tulla ka hoonest kontrollimatult heitõhku.

Lõhnaainete vähendamise kava koostamise raames teostas Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ 05.07.2023 ja 06.07.2023 reoveepuhastusjaama lõhnaainete heite ja nende hajuvuse hindamiseks lõhnaainete sisalduse mõõtmised. Mõõtmised teostati kuuest heiteallikast, millest

kolm olid punktallikad (ventilatsioonisüsteemid) ja kolm pindallikad. Saadud lõhnaaine analüüsitulemuste põhjal arvatati lõhnaaine hetkelised heitkogused (OU/s), mille alusel modelleeriti lõhnaaine hajumist ja esinemissagedust.

Lõhna hajumisarvutuste tulemusi võrreldi kliimaministri 06.07.2023 määruse nr 37 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“ § 6 lõikes 1 sätestatud lõhnaaine esinemise häiringutasemega, mis on seotud vastuvõtja juures lõhnaainete ajalise esinemisprotsendiga aasta lõikes ning milleks on 15% aasta lõhnatundidest. See tähendab, et lõhnaainete kontsentratsiooni loetakse häirivaks, kui lõhnaaine kontsentratsiooni $0,25 \text{ OU/m}^3$ ületatakse 15% aasta lõhnatundidest. Mõõtmistulemuste põhjal on olemasolevas olukorras lähima vastuvõtja (elamud põhja suunal, ~250 m kaugusel lähimast heiteallikast) juures lõhnaaine esinemise häiringutase ületatud. Suurim heide tuleb eelsetititest (4 tk), mis moodustab koguheitest ~73%.

Lõhna kavaga nähakse lõhnaaine eraldumise vähendamiseks ette järgmised lisameetmed:

- Meede nr 1 – purgla õhupuhastussüsteemi rekonstrueerimine: seadmed asendatakse samaväärsete osoneerimise ja ionisatsiooniseadmetega või rajatakse kompostfilter.
- Meede nr 2 – võre ja liivaseparaatorite hoone õhupuhastussüsteemi rekonstrueerimine: rekonstrueeritakse olemasolev võrehoone sissevoolukamber, hoone võreruumis rekonstrueeritakse olemasolev ventilatsioonisüsteem ja aktiivsöe-põhimõttel toimiv heitõhupuhastus. Võrehoone liivaseparaatorite ruumis asendatakse kottfiltrid aktiivõhupuhastuse seadmega.
- Meede nr 3 – eelsetite töö optimeerimine: kahe eelsetiti tööst välja võtmine. Väljavõetavad eelsetitid puhastatakse ja konserveeritakse, et vajadusel saaks neid kasutada sajuvee ühtlustusmahutitena.
- Meede nr 4 – vastavalt protsessi vajadustele ühe või kahe eelsetiti kinni katmine tugevdatud plastiku, alumiiniumi või roostevabast terasest kattega.

Lõhna kavas on saavutava lõhnaaine heitkoguse arvutused tehtud kahele alternatiivile: alternatiiv A raames rakendatakse meetmeid 1, 2 ja 3 ning alternatiiv B puhul kõiki nelja meetet.

Lõhnaainete vähendamise kavast ning lõhnaaine mõõtmise ja modelleerimise aruandest (lõhna kava Lisa 2) nähtus, et üksnes alternatiiv B korral tagatakse lähima vastuvõtja juures lõhnaaine esinemise häiringutasemest kinnipidamine (tulemus alla 15% aasta lõhnatundidest).

Keskkonnaamet leiab, et aktsiaseltsi PÄRNU VESI lõhna kavas on käsitletud AÕKS § 70 lg 4 ja 5 sätestatud, lõhna kavas on esitatud lõhnaainete esinemise vähendamise eeldused ning rakendades kavas toodud meetmeid, võib seega eeldada lõhnaaine esinemise vähenemist. Tulenevalt eelnevast kiidab Keskkonnaamet heaks aktsiaseltsi PÄRNU VESI 04.10.2024 esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kava ja sätestab, et kõik lõhna kavas toodud meetmed on rakendamiseks kohustuslikud, mistõttu tuleb ellu viia alternatiiv B.

3.2. Täiendavate tingimuste seadmine

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmisel võib Keskkonnaamet seada käitajale täiendavaid tingimusi lõhnaaine esinemise vähendamise abinõude rakendamiseks või määrata

käitajale ajutiselt õhusaasteloast või keskkonnakompleksloast erinevaid tingimusi (AÕKS § 71 lg 3). Tulenevalt eelnevast seab Keskkonnaamet käitajale täpsustavad tingimused:

1. *Ettevõttel tuleb koguda ja säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (saaste- ja lõhnaainete seireandmed, lõhnaäiringute vältimiseks ja välisõhu saastatuse taseme piirväärtuste tagamiseks rakendatud meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmete alusel peab olema võimalik hinnata, kas ettevõtte on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnaäiringu vähendamiseks või vältimiseks.*

2. *Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi tingimusi (AÕKS § 72 lg 2) või tunnistada kehtetuks lõhnakava heakskiitmise otsus (HMS § 64), kui aktsiaseltsi PÄRNU VESI esitatud lõhnakavas ettenähtud meetmed on ebapiisavad, st esineb lõhnaaine häiringutaseme ületamist ja esitatakse jätkuvalt lõhnakaebusi.*

Kuivõrd lõhnaainete heitkoguse eeldatava vähenemise protsentide määramisel on meetme nr 4 puhul arvestatud siiski kahe kasutusse jääva eelsetiti kinnikatmist, peab Keskkonnaamet asjakohaseks sätestada tingimus:

3. *Meetme nr 4 rakendamisel tuleb täielikult kinni katta mõlemad setitamiseks kasutusse jäävat eelsetitit.*

Võttes aluseks asjaolu, et lõhnaaine esinemise vähendamise kava täitmist kontrollib Keskkonnaamet (AÕKS § 71 lg 7) ning käitajal tuleb esitada vähemalt üks kord aastas sellekohane aruanne (AÕKS § 71 lg 6), kehtestab Keskkonnaamet tingimuse:

4. *Ettevõtte esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas keskkonnanõuandjate infosüsteemis KOTKAS "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil lõhnakavaga kavandatud tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Objekti kontrollimise andmekogu süsteemis (OKAS) registreeritud kaebuste korral tuleb esitada andmestik kaebuse päeval toimunud tegevuse ja kasutuselevõetud meetmete kohta.*

Teadaolevalt võib reoveepuhastusest välisõhku eralduda mh divesiniksulfiidi, ammoniaaki ja mittemetaaniseid lenduvaid orgaanilisi ühendeid, millele on keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ (edaspidi määrus nr 67) lisas kehtestatud õhusaasteloa künniskogused. Kuivõrd aktsiaseltsi PÄRNU VESI Mõrra puhastit reguleerib tänasel päeval vee erikasutuseks antud keskkonnaluba, peab Keskkonnaamet vajalikuks, et ettevõtte hindaks tegevuse käigus tekkida võivate saasteainete heitkoguseid ja võrdleks neid määruses nr 67 lisas toodud künniskogustega. Künniskoguste ületamisel on ettevõtte kohustatud omama ka õhusaasteluba. Tulenevalt eelnevast määrab Keskkonnaamet järgmise tingimuse:

5 . Aktsiaselts PÄRNU VESI peab esitama Keskkonnaametile hinnangu käitise tegevuse õhusaasteloa kohustuse olemasolu kohta hiljemalt 01.04.2025. Saasteainete heitkoguste hinnang peab sisaldama kasutatavat arvutusmetoodikat, saasteainete heitkoguste arvutuskäiku ning saasteainete aastaseid heitkoguseid kõikidest käitise heiteallikatest kokku. Juhul kui õhusaasteluba on kohustuslik, tuleb esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 01.08.2025 esitada nõuetele vastav ja täidetud õhu eriosaga keskkonnavalituse taotlus koos LHK projektiga.

3.4. Ära kuulamine

Keskkonnaamet saatis lõhnakava heakskiitmise korralduse eelnõu 16.01.2025 kirjaga nr DM-127124-17 tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks ettevõttele ja Pärnu Linnavalitsusele.

Arvamusi ja vastuväiteid lõhnakava heakskiitmise eelnõule ei esitatud.

4. VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Dagmar Undrits
juhataja
välisõhubüroo

Lisad:

1. Lisa 1: 23-49-03_Morra_puhasti_lohnakava_aruanne-R5.pdf
2. Lisa 2: 23-49-03_Morra_puhasti_lohnakava_aruanne-LISA2.pdf

Teadmiseks: Osaühing aqua consult baltic, Pärnu Linnavalitsus

Maret Põldmaa
välisõhu peaspetsialist
välisõhubüroo